

Duša Jesih

Módus vivéndi

9. junij – 15. julij 2017

KiBela, prostor za umetnost
MMC KIBLA, Maribor

Duša slike: Módus vivéndi

Slikarstvo Duše Jesih v slovenski likovni umetnosti stilno umeščamo v geometrično abstrakcijo, katere značilnost je vizualno komponiranje umetnine z geometrijskimi oblikami in elementi ali strukturami na dvodimenzionalnem platnu po v naprej določenih matematičnih načelih, ki se zdijo skladna z znanstvenimi pravili narave. Geometrična abstrakcija v slovenski likovni produkciji sicer ni unikum; aktualna je že celo stoletje, ko je bil njen izraz označen še kot avantgarda. A slikarski razpon Duše Jesih se nikakor ne zaključi samo pri vplivu abstraktnega geometrizma, temveč se dotika skoraj vseh -izmov 20. stoletja.

Módus vivéndi v prevodu pomeni doseči odnos, ki omogoča sožitje. Duša Jesih preko slikarskega medija z geometrijskimi formami konstruira skladnjo horizontalnih in vertikalnih oblik v arhitekturne razsežnosti na dvodimenzionalnem platnu. Tisto, kar umetnico pomembno ločuje, je ohranjanje izrecne distance do preteklosti in njenih omejitev, in se ne pusti zapirati v kakršnokoli smer ali gibanje. V obdobju moderne umetnosti in sploh vseh umetniških gibanjih 20. in 21. stoletja je skupna točka umetniških del ta, da smisel ni v razumevanju dela, temveč v razmišljanju o njem.

Duša Jesih na samosvoj način vključuje avantgardne in neoavantgardne smeri 20. stoletja ter ustvarja povsem novo, sodobno umetniško delo za 21. stoletje. S subjektivnostjo spontanega občutka in objektivnim umetniškim znanjem ustvarja svojo lastno umetniško izraznost. Njene monokromne slike odražajo omejene odtenke črno-belih kvadratov, ki vzbujajo suprematistični občutek, ki pravzaprav pomeni čistost percepcije. Gre za čisti konceptualizem nepredmetnih oblik brez zaslombe v fizičnih objektih realnosti. Gre za estetiko, ki temelji na ploskovnih, docela geometrijskih oblikah, nastalih na podlagi metafizičnega "filinga", in ne jukstapozicije, ki se v resnici vzpostavi šele naknadno.

Povedano drugače: módus vivéndi kot ureditev, ki omogoča preseganje navidezne nezdržljivosti, obstoji zmeraj le začasno in v konsenzu. Da bi pomirili nasprotja, naravna ali politična ali strukturna ali vsebinska, je potrebno formalizirati različne vrste organskih modelov, ki nosijo vsak svojo substanco in bistveno obstojijo zaradi te naravne difference: razlike, ki jo imajo do drugih. Prav to je tudi bistvo sožitja, ki ga avtorica s prepričljivo samozavestjo, a vendarle nevsiljivo, arhitekturno poustvarja v slikarskem mediju. Ploskev in njena redukcija, linija, kot temeljna izrazna objekta lahko obstojita ločeno, a vsakič le v točno določenem trenutku ter na točno določenem mestu. Módus vivéndi Duše Jesih se vzpostavi šele, ko temeljni geometrijski lik izpostavi njegovemu kontrapunktu. Kompozicijsko simetrijo sožitja, ki vznikne v poudarjanju univerzalne različnosti, pa dokončno formalizira šele z vključitvijo gledalčevega pogleda.

Duša Jesih stopi še korak dlje z geometrijsko animacijo, ki vsebuje element presenečenja. Umetnica namreč s pomočjo računalniške digitalizacije spreminja vzorce mrež in s pomočjo animacije dodaja sliki energijo ter jo nadgrajuje v kontrolirani kaos. Naključij ni, gre za umetnično spontanost ustvarjanja, kar je tudi zadnja in najmočnejša vrlina lepote v umetnosti. Z digitalizacijo slikarskega dialoga še dodatno poustvarja neskončni ritem individualnih 'modulov' ali gradnikov, s katerim preseže vsakdanjost materialnosti. Pogled razkriva, čeprav ničesar ne odkriva. Duša Jesih očesu odvzema primat odločanja, še več: razkrinka ga kot subjektiviranega in mu, Duši-brižno, dovoljuje zgolj možnost opazovanja.

Ciklus **Módus vivéndi** naslavlja nekaj, čemur bi rekli univerzalna umetnina. To ni reprezentacija, ampak gre za čisto izpovedno resnico, tudi kultnega pomena v barvah ali podobah ni, saj so te poenotene; Duša Jesih sliko reformira v meditacijo. Umetničin namen ni upodabljanje objektov realnosti, celo več: ni niti simboličen niti reprezentativen, temveč je izrazito purističen, čist, docela odprt kontemplaciji čiste umetnosti. Perspektiva barve pomeni minimalistično redukcijo, ritem abstrakcije vzpostavlja konceptualnost dela ter ga tako nadgrajuje v vsaj drugačno: tako, ki hoče postati del spiritualne harmonije in to omogočiti tudi opazovalcu.

Objekta ni več. Zato pa prihaja Duša z Znakom.

—Nina Jeza & Artists&Poor's

Duša Jesih (1977, Ljubljana) je leta 2003 diplomirala iz slikarstva na Visoki strokovni šoli za risanje in slikanje v Ljubljani in tam leta 2006 zaključila tudi specialistični študij slikarstva. Sodelovala je pri številnih razstavah, kolonijah, rezidenčnih programih in projektih. V obdobju med letoma 2006 in 2007 se je študijsko izpopolnjevala v Parizu, na Cité Internationale des Arts. Od leta 2008 ima status samozaposlene na področju kulture. Leta 2012 se je vpisala na magistrski študij slikarstva na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Leta 2015 je prejela Prešernovo nagrado za študente. Živi in dela v Ljubljani.

KiBela / MMC KIBLA

Otvoritev razstave v petek, 9. junija 2017, ob 19. uri.

Na ogled do 15. julija 2017.

KiBela, prostor za umetnost / MMC KIBLA, Ul. kneza Koclja 9, Maribor

Odprto od ponedeljka do petka, od 9. do 22. ure, v soboto od 16. do 22. ure.

KIBLA

KID KIBLA podpirajo Ministrstvo za kulturo RS, Mestna občina Maribor in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Projekt RISK CHANGE (2016–2020) sofinancira program Ustvarjalna Evropa Evropske Unije.